Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Teadus koos ühiskonnaga ja ühiskonna jaoks

(Science with and for Society, SwafS)

2018-2019 konkursid sotsiaalteadlastele

Terje Tuisk, terje.tuisk@etag.ee

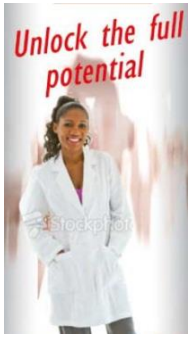

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Programmi üldised eesmärgid

- Tõejärgse ajastu reaalsus ja selle tulemustega tegelemine (sh poliitikakujundajate toetumine populismile, arvamuste võim faktide üle jms.)
- Euroopa 3Os strateegia: „*Open innovation, Open science, Open to the world*“, *Responsible Research and Innovation* (RRI):
  - Kõigi huvigruppide, teaduse ja innovatsiooni tulemuste lõppkasutajate ja kogu ühiskonna kaasamine protsessi; sh kodanikuteadus (*citizen science*) seotult teaduskommunikatsioni ja teadusharidusega:
    - *Citizen science* – Ühiskonna kaasamine teaduse tegemisse alates probleemide väljaselgitamisest ja planeerimisest (osalusprotsesside väljatöötamine, väliste ekspertgruppide kasutamine, valdkondadeülene teadus ja innovatsioon)
  - Kogu teadlaskonna potensiaali parem kasutamine (naisteadlaste osakaalu eesmärk 40%), soolõime teaduses ja innovatsioonis
  - Teaduseetika ja head teadustava põhimõtete järgimine kogu protsessi jooksul alates planeerimisest
  - Avatud juurdepääs teadustulemustele ja andmetele

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Teadus koos ühiskonnaga ja ühiskonna jaoks – 2018-2019 konkurss

- **5 strateegilist suunda:**

1. Organisatsioonides toimuvate muutuste toetamine ja kiirendamine
2. Toetus soolõimele teaduses ja innovatsioonis
3. Piirkondliku koostöö toetamine valdkonnas
4. Kodanikuteaduse *(Citizen Science)* arendamine ja toetamine
5. Kogu *SwafS* valdkonna teadmistebaasi arendamine

- **Panus Horisont 2020 programmi läbivatesse teemadesse:**

– Vastutustundlik teadus ja innovatsioon (RRI)
– Teadlaskarjääri atraktiivsuse suurendamine
– Koostöö kolmandate riikidega

- Taotluste esitamise tähtajad - 10.04.2018, 2.04.2019
- 2-astmeliste teemade lõpptaotlusetähtajad - 13.11.2018, 7.11.2019

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

1. Organisatsioonides toimuvate muutuste toetamine ja kiirendamine (1)

SwafS-01-2018-2019 – Open schooling and collaboration on science education

Eesmärk ja sisu: Eesmärk on **teadushariduse piire laiendada koolist välja** mitte- ja informaalsesse haridusse, et toetada nende omavahelist koostööd, ettevõtete, ülikoolide ja vanemate kaasamist haridusse. (terminoloogia ja taust, poliitikaülevaade)

Oodatavad tulemused:

Lühiajaline: eri tüüpi asutuste partnerlusest sündiv põnev, paremini kaasaegse teadusega seotud ja motiveerivam teadusharidus; keskmine: tegevuste tulemusena peaks ühiskonna parem võimekus vastu võtta informeeritud otsuseid; kaugem: teadlaskarjääri atraktiivsus ja teadlaste ja inseneride arvu suurendamine Euroopas

Projekti tüüp: Coordination and Support Action (CSA)

2-astmeline hindamine. Tähtajad 2018: 10.4 ja 13.11 (täistaotlused)

2019: 2.4 ja 7.11 (täistaotlused)

Eelarve: 2018 3M€ (rahastatakse 2 taotlust),

2019 4.5M€ (rahastatakse 3 taotlust)

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

1. Organisatsioonides toimuvate muutuste toetamine ja kiirendamine (2)

SwafS-02-2018: Innovative methods for teaching ethics and research integrity

Eesmärk ja sisu: Eesmärk on toetada teaduse hea tava ja teaduseetika printsiipide muutumist teaduse lahutamatuks osaks, mille juures on oluline **noorte teadlaste koolitamine**.

Olemasolevate tulemuslike praktikate baasil töötatakse välja, testitakse ja rakendatakse uuenduslikke meetodeid teema käsitlemiseks ülikoolides.

Nõutav on tihe koostöö Euroopa eetikavõrgustikuga (*European Network of Research Ethics and Research Integrity*, ENERI) ja võimalusel PRINTEGER projekti tulemuste arvestamine.

Oodatavad tulemused: Uute meetodite rakendamine ülikoolides tudengite ja noorte teadlaste koolitamisel ja hea teadustava kultuuri rakendamisel.

Projekti tüüp: CSA

Eelarve: 2,5M€, rahastatakse 1 taotlus

NB! 1.11 allkirjasti Eestis 21 asutuse poolt Hea teadustava kokkulepe.

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

1. Organisatsioonides toimuvate muutuste toetamine ja kiirendamine (3)

SwafS-03-2018: Developing research integrity standard operating procedures

Eesmärk ja sisu: Teaduse hea tava ja teaduseetika printsiibid peavad muutuma teaduse lahutamatuks osaks. Oluline roll selles on teadus- (*RPO*) ja teadust rahastavatel (*RFO*) organisatsioonidel. Organisatsioonides muutuste elluviimise toetuseks on plaan välja töötada üldine standard ja selle rakendamise juhised printsiipidele mittevastavate juhtude ennetamiseks, välja selgitamiseks ja käsitlemiseks. Taotlejatel tuleb arvesse võtta varasemalt sarnastel teemadel rahastatud projektide tulemusi: PRINTEGER, ENERI, DEFORM

Oodatavad tulemused: Projekti tulemused peaksid viima muutusteni teadus- ja teadust rahastavates organisatsioonides, et viia kõik tegevused vastavusse väljatöötatava standardiga

Projekti tüüp: CSA

Kestus: vähemalt 36 kuud

Eelarve: 4M€, rahastatakse 1 taotlus

NB! „Hea teadustava kokkulepe“

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

1. Organisatsioonides toimuvate muutuste toetamine ja kiirendamine (4)

SwafS-04-2018: Encouraging the re-use of research data generated by publically funded research projects

Eesmärk ja sisu: *Open Research Data* pilot on tänaseks laienenud kõigile H2020 projektidele, mis tähendab, et üha enam lisandub avaandmeid ja oluline on teha need mugavalt leitavaks, kättesaadavaks ja kõigile kasutatavaks (*findable, accessible, interoperable, re-usable - FAIR*). Eesmärk on tõmmata Euroopa Komisjoni FAIR poliitikale suuremat tähelepanu ja suurendada FAIR andmete osakaalu EL rahastatud projektide puhul.

Oodatavad tulemused: Projekti raames tuleb välja valida valdkond või paar, kus FAIR ei ole veel piisavalt praktikasse jõudnud, selgitada välja selle põhjused ja võimalused olukorra muutmiseks. Konsortsiumisse võiks kaasata vähemalt 10 riigi organisatsioonid.

Projekti tüüp: Research and Innovation Action (RIA)

Eelarve: 3M€, rahastatakse 1 taotlus

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

2. Toetus soolõimele teaduses ja innovatsioonis

SwafS-09-2018-2019: Supporting research organizations to implement gender equality plans (GEP)

Eesmärk ja sisu: Eesmärk on soolise tasakaalu ja soolõime meetmete struktuurne rakendamine nii teadusasutustes, teadust rahastavates asutustes kui ülikoolides. *GEPide* 3 peamist eesmärki:

- barjääride eemaldamine naisteadlaste karjääriteelt;
- soolise tasakaalutuse vähendamine otsustusprotsessides;
- sooliste aspektide praktiline integreerimine teadusesse ja innovatsiooni.

Toetust antakse asutustele *GEPide* loomiseks sh auditi tegemiseks kehtivatele praktikatele, strateegiate loomiseks, rakendamiseks ja selle täitmise jälgimiseks. Kirjeldatud peavad olema varasem selleteemalised tegevused. Plaan tuleks teha vähemalt 48 kuuks.

Oodatavad tulemused: Kõik projektipartnerid peavad GEPid looma ja taotlusest peab paistma kõigi partnerorganisatsioonide juhtkonna toetus. Tulemusena oodataksegi lahendusi 3 väljatoodud aspektile.

Projekti tüüp: CSA

Eelarve: 6M€, rahastatakse 2-3 taotlust

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

4. Kodanikuteaduse *(citizen science, CS)* arendamine ja toetamine (1)

SwafS-15-2018-2019: Exploring and supporting citizen science

Eesmärk: Kodanikuteadus katab laia valikut erineval tasandil toimuvaid tegevusi: teadustulemuste viimisest ühiskonnani, kodanike kaasamisest andmete kogumisse kuni teaduse tegevuskavade ja teaduspoliitika koosloome ja rakendamiseni. See on ka oluline osa teaduspoliitikast. Samas on selles valdkonnas palju veel avastada: millised on parimad meetodid inimeste kaasamiseks, kuidas tagada andmete ja tulemuste usaldusväärsus, milline on CS potensiaal, mis see maksab jne? (poliitikaülevaade)

Kaks alateemat:

A) Sisu: Avalikkuse teadlikkuse tõstmine CS-ist, tugi CS kogukonnale Euroopas, ühise infovahetuskeskkonna loomine kogemuste vahetamiseks, edukate meetodite, parimate parktikat ja strateegiate jagamiseks; tugi CS tegevuse kommunikeerimiseks jne.

Oodatavad tulemused: Euroopa CS võrgustiku arendamine, CS projektide parem koordineeritus ja kommunikatsioon. Koolitused, õppematerjalid jne.

Projekti tüüp: CSA

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

4. Kodanikuteaduse *(CS)* arendamine ja toetamine (2)

SwafS-15-2018-2019: Exploring and supporting citizen science

Eesmärk: Kodanikuteadus katab laia valikut erineval tasandil toimuvaid tegevusi: teadustulemuste viimisest ühiskonnani, kodanike kaasamisest andmete kogumisse kuni teaduse tegevuskavade ja teaduspoliitika koosloome ja rakendamiseni. See on ka oluline osa teaduspoliitikast. Samas on selles valdkonnas palju veel avastada: millised on parimad meetodid inimeste kaasamiseks, kuidas tagada andmete ja tulemuste usaldusväärsus, milline on CS potensiaal, mis see maksab jne?

B) Sisu: CS sisuliste tegevuste elluviimine, eelistatud on valdkondadeülesed teemad, teadustegevused peavad olema selgelt kirjeldatud.

Oodatavad tulemused: Tulemuseks peab olema kodanikuteadlaste abiga loodud uus teadmine, uued tehnoloogiad või olemasolevate parem rakendamine. CS võib kasutada vahendina teadushariduses noortele või täiskavanutele jne.

Projekti tüüp: RIA

Eelarve: 2018 6M€, rahastatakse 1 A-osa taotlus, vähemalt 2 B-osa taotlust

2019 10M€, rahastatakse ~5 taotlust (jaotus ei ole teada)

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

5. Kogu *SwafS* valdkonna teadmistebaasi arendamine (1)

SwafS-17-2019: Consolidating and expanding the knowledge base on citizen science

Eesmärk: Kodanikuteadus katab laia valikut erineval tasandil toimuvaid tegevusi: teadustulemuste viimisest ühiskonnani, kodanike kaasamisest andmete kogumisse kuni teaduse tegevuskavade ja teaduspoliitika koosloome ja rakendamiseni.

Samas puudub selge ülevaade, sellest mis toimub: milliseid meetodeid kasutatakse, millised on osalejate mustrid, millised on CS probleemid, millised on barjäärid selle kasutamisel ja seda soodustavad tegurid jne

Oodatavad tulemused: Olemasoleva kogemuse koondamine CS projektide baasil, teaduspoliitika soovituste tegemine CS kasutamiseks jms.

Projekti tüüp: RIA

Eelarve: 2019 2.5M€, rahastatakse 1 taotlus

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

5. Kogu *SwafS* valdkonna teadmistebaasi arendamine (2)

SwafS-18-2018: Taking stock of the application of the precautionary principle (PP) in R&I

Eesmärk ja sisu: Teema tegeleb vastuoludega alalhoidliku „ettevaatusprintsiibi“ (PP) ja tulevikku vaatava „innovatsiooni printsiibi“ (IP) vahel. Esimene defineeriti Euroopa Komisjoni poolt 2000 , aga viimastel aastatel on esile kerkinud „innovatsiooni printsiibi“ pooldajad, kes süüdistavad esimesi arengu takistamises. Oluline on leida tasakaal – millal on teadmatuse risk liiga suur ja millal ettevaatus liiga suur.

Oodatavad tulemused: Konsortsiumilt oodatakse ülevaadet PP rakendamisest alates 2000, selle mõju analüüsi ja tulevikustsenaariumite pakkumist PP ja IP arengule.

Projekti tüüp: RIA

Eelarve: 6M€, rahastatakse 3 taotlust

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

5. Kogu *SwafS* valdkonna teadmistebaasi arendamine (3)

SwafS-19-2018-2019: Taking stock and re-examining the role of science communication

Eesmärk ja sisu: Teaduses ja innovatsioonis toimuvad pidevalt suured muutused, mis muudab teaduskommunikatsiooni aina olulisemaks. On kaks vastandlikku arengut, mis mõjutavad teaduskommunikatsiooni kvaliteeti ja usaldusväärsust: ressursipuudus teadusajakirjanduses viib teaduse kajastamise vähenemisele tavameedias, teisalt võimaldab sotsiaalmeedia kõigil suurtele rahvahulkadele teadusega seotud teemasid vahendada, aga seal puudub toimetaja ja faktikontroll.

Oodatavad tulemused: Oodatakse vastuseid küsimustele kuidas täna teadustulemusi avalikkusele kommunikeeritakse ja kuidas ühiskond seda vastu võtab; meetodeid kuidas hinnata teaduskommunikatsiooni tulemuslikkust; plaani kuidas parandada teadlaste, meedia ja ühiskonna omavaheliste suhtlust; ülevaadet teaduskommunikatsiooni õpetamisest nii teadlastele kui eraldi distsipliinina.

Projekti tüüp: RIA

Eelarve: projekti eelarve a’ ~1.2M€, kogueelarve 3,5€ aastas, mõlemal aastal rahastatakse 2-3 taotlust

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

5. Kogu *SwafS* valdkonna teadmistebaasi arendamine (4)

SwafS-20-2018-2019: Building the SwafS knowledge base

Eesmärk ja sisu: Laiem eesmärk on paremini mõista teaduse ja ühiskonna suhteid, muutusi, mis on selles toimunud ja lähitulevikus toimumas. See hõlmab näiteks selle parem mõistmise, kuidas noored mõistavad teadust ja sellega suhestuvad, milline on nende motivatsioon teadusega seotud tegevustes järjepidevaks osalemiseks jne.

Oodatavad tulemused: Oodatavad tulemused on sõnastatud väga üldsõnaliselt, jättes uurijatele vabaduse pakkuda ideid, millistes kitsamates valdkondes teaduse ja ühiskonna suhetes on uuringuid kõige enam vaja.

Projekti tüüp: RIA

2-astmeline hindamine: 2018 tähtaeg 10.04, täistaotlused 13.11

2019 tähtaeg 2.04, täistaotlused 7.11

Eelarve:

Projekti eelarve a' ~1M€

Kogueelarve mõlemal aastal 6M€

Kokku rahastatakse 2x6 taotlust

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Lisainfo

29. jaanuaril Brüsselis programmi partnerlusüritus
koos Euroopa Komisjoni infopäevaga, mis on võimalus:

- tulla välja oma ideedega, leida neile toetajaid ja potensiaalseid partnereid;
- kohtuda organisatsioonidega, kes valmistavad ette taotlusi ja otsivad uusi partnereid;

Valdkonna 2018-2020 tööprogramm
SwafS 2018-2019 konkursid osalusportaalis

Poliitkaülevaated:

- Citizen Science
- Science Education

TÄHTAJAD:

2018 10.04. ja 13.11

2019 2.04 ja 7.11

Nõu Eesti Teadusagentuurist: Terje Tuisk
terje.tuisk@etag.ee